

Περιγράμματα Μαθημάτων Προγράμματος Σπουδών

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συνοπτικά περιγράμματα των μαθημάτων που διδάσκονται στο Πρόγραμμα Σπουδών, είτε αυτά προσφέρονται από το τμήμα που είναι υπεύθυνο για το ΠΣ ή από άλλα τμήματα. Το περίγραμμα κάθε μαθήματος καθορίζει τη μορφή, το σκοπό, τα μαθησιακά αποτελέσματα και το περιεχόμενο του μαθήματος και προδιαγράφει τον τρόπο υλοποίησης της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας και τον τρόπο αξιολόγησης των φοιτητών. Το περίγραμμα του μαθήματος αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία ο διδάσκων του μαθήματος αναπτύσσει τον τρόπο διδασκαλίας του έτσι ώστε ανεξαρτήτως του διδάσκοντος ή των διδασκόντων να πληρούνται οι βασικές προδιαγραφές και να επιτυγχάνεται η επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων..

Άρθρο 32 παρ. 1β του Ν.4009/11 και Υ.Α. Φ5/89656/Β3/2007 «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» ΦΕΚ Β'1466/2007

Το περίγραμμα κάθε μαθήματος περιλαμβάνει τις πληροφορίες όπως στο ενδεικτικό έντυπο που ακολουθεί (Παραδείγματα Περιγραμμάτων βρίσκονται αναρτημένα στον ιστότοπο της ΑΔΙΠ: http://www.adip.gr/data/HQA_accr_riverlake.pdf
http://www.adip.gr/data/HQA_accr_project_management.pdf)

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γ21	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Χειμερινό
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ελληνικά	Ανάπτυξη παιδιών και εφήβων σε περιβάλλοντα οικονομικής ένδειας	
	Αγγλικά	Development of children and adolescents in contexts of poverty	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	10
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Παράδοση, Σεμινάριο, Άσκηση</i>	Σεμινάριο		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Ελληνικά

Στόχος του σεμιναρίου είναι η κατανόηση και εμβάθυνση στα εξής ζητήματα:

- Οι επιπτώσεις της φτώχειας στη γνωστική ανάπτυξη και στη σχολική επίδοση
- Οι επιπτώσεις της φτώχειας στη συναισθηματική ανάπτυξη
- Οι επιπτώσεις της φτώχειας στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη
- Η οικογένεια ως προστατευτικός παράγοντας στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της φτώχειας (γονική εμπλοκή και γονικές προσδοκίες)
- Ατομικοί και κοινωνικοί παράγοντες (σχολείο, κοινότητα) που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα απέναντι σε συνθήκες οικονομικής ένδειας

Αγγλικά

The aim of the seminar is profound understanding of the following issues:

- How poverty affects cognitive development and school achievement.
- How poverty affects emotional development
- How poverty affects psychosocial development
- The family as protective factor against poverty (parenting, parental engagement and parental expectations)
- Individual and social factors (school, community) which promote psychological resilience against poverty

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Ελληνικά:

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων
- Αυτόνομη ή ομαδική εργασία

Αγγλικά:

- research, analysis and synthesis of data
- Autonomous or group project

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ελληνικά:

Η συζήτηση για τη φτώχεια δεν περιορίζεται μόνο σε οικονομικούς όρους (*σχετική έναντι απόλυτης φτώχειας*), αλλά, κυρίως, συμπεριλαμβάνει και κοινωνικές μεταβλητές, όπως είναι η πρόσβαση στα κοινωνικά αγαθά της παιδείας, της υγείας, του πολιτισμού, η αίσθηση του «ανήκειν» στην κοινωνία, η συμμετοχή σε κοινωνικές διεργασίες και δραστηριότητες κ.ά (Engle & Black, 2008). Μελέτες έχουν δείξει ότι η φτώχεια επηρεάζει τη γνωστική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη του ατόμου, καθώς και εν γένει την ποιότητα ζωής και το αίσθημα ευημερίας του (Yoshikawa et al., 2013).

Στο σεμινάριο θα γίνει παράθεση και συζήτηση των ερευνητικών ευρημάτων για
α) τις επιπτώσεις της φτώχειας στη γνωστική ανάπτυξη και την σχολική επίδοση των παιδιών και των εφήβων, και
β) το ρόλο της γονικής εμπλοκής και των γονικών πρακτικών στην προαγωγή της ψυχικής ανθεκτικότητας των παιδιών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας.

Θα συζητήσουμε τους τρόπους με τους οποίους οι γονείς μπορούν να λειτουργήσουν προστατευτικά έναντι των δυσμενών επιπτώσεων της φτώχειας, προάγοντας τη συναισθηματική ανάπτυξη, ενισχύοντας τη γνωστική ανάπτυξη και βελτιώνοντας τις σχολικές επιδόσεις των παιδιών τους.

Αγγλικά:

Discussion about poverty is not restricted only on economical definitions (relative vs. absolute poverty), but mostly is defined by social variables, such as access in social goods of education, health, culture and by the sense of “belonging” in the society, participation in social procedures and activities (Engle & Black, 2008). Studies have shown that poverty affects cognitive, social and emotional development of people, as well as life quality and well-being (Yoshikawa et al., 2013).

In this seminar we will discuss research findings about a) effects of poverty in cognitive development and school achievement in childhood and adolescence and b) the role of parental engagement and parenting (parental practices) in children resilience against poverty.

We will discuss the ways parents (in coordination with teachers, and significant others in the community) could protect their children against adverse effects of poverty, promoting emotional well-being and cognitive development, and ameliorating school achievement of their children.

3. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως
εκπαίδευση κ.λπ.

ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ		
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ		
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.		
Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Μέθοδος αξιολόγησης	Βαθμολόγηση
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης	1. Προφορική εργασία	30%
Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες	2. Γραπτή εργασία	70%
Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.		

4. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Ενδεικτική Βιβλιογραφία</p> <p>Ayoub, C., O'Connor, E., Rappolt-Schlichtmann, G., Vallotton, C., Raikes, H., & Chazan-Cohen, R. (2009). Cognitive skill performance among young children living in poverty: Risk, change, and the promotive effects of Early Head Start. <i>Early Childhood Research Quarterly</i>, 24(3), 289-305.</p> <p>Barajas, R. G., Philipsen, N., & Brooks-Gunn, J. (2008). Cognitive and emotional outcomes for children in poverty. In R. Crane, & T. Heaton (Eds.), <i>Handbook of families and poverty</i>, (pp.311-333). Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.</p> <p>Brooks-Gunn, J. & Duncan, G. (1997). The effects of poverty on children. <i>The Future of Children (Special Issue: Children and Poverty)</i>, 7(2), 55-71.</p> <p>Caldas, S. J. & Bankston, C. (1997). Effect of School Population Socioeconomic Status on Individual Academic Achievement. <i>The Journal of Educational Research</i>, 90(5), 269-277.</p> <p>Chao, R. K. (2000). Cultural explanations for the role of parenting in the school success of Asian American children. In R. D. Taylor & M. C. Wang (Eds.), <i>Resilience across contexts: Family, work, culture, and community</i> (pp. 333-363). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.</p> <p>Dearing, E., Kreider, H., Simpkins, S., & Weiss, H. B. (2006). Family involvement in school and low-income children's literacy: Longitudinal association between and within families. <i>Journal of Educational Psychology</i>, 98, 653-664.</p> <p>Dickerson, A., & Popli, G. K. (2016). Persistent poverty and children's cognitive development: evidence from the UK Millennium Cohort Study. <i>Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society)</i>, 179(2), 535-558.</p> <p>Dubow, E. F., & Ippolito, M. F. (1994). Effects of poverty and quality of the home environment on</p>

- changes in the academic and behavioral adjustment of elementary school-age children. *Journal of Clinical Child Psychology*, 23(4), 401-412.)
- Duncan, G. J., Brooks-Gunn, J., & Klebanov, P. K. (1994). Economic deprivation and early childhood development. *Child development*, 65(2), 296-318.
- Engle, P. L., & Black, M. M. (2008). The effect of poverty on child development and educational outcomes. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1136(1), 243-256.
- Ghate, D. & Hazel, N. (2002). *Parenting in Poor Environments: Stress, Support and Coping*, London: Jessica Kingsley.
- Hecht, S. A., & Greenfield, D. B. (2001). Comparing the predictive validity of first grade teacher ratings and reading-related tests on third grade levels of reading skills in young children exposed to poverty. *School Psychology Review*, 30(1), 50-69.
- Hubbs-Tait, L., McDonald Culp, A., Culp, R. E., & Miller, C. E. (2002). Relation of maternal cognitive stimulation, emotional support, and intrusive behaviour during Head Start to children's kindergarten cognitive abilities. *Child Development*, 73(1), 110-131.
- Kiernan, K. E., & Mensah, F. K. (2011) Poverty, family resources and children's early educational attainment: the mediating role of parenting, *British Educational Research Journal*, 37(2) 317-336.
- Kohl, G.O., Lengua, L.J., & McMahon, R.J. (2000). Parent involvement in school: Conceptualizing multiple dimensions and their relations with family and demographic risk factors. *Journal of School Psychology*, 38(6), 501-523.
- La Placa, V., & Corlyon, J. (2016). Unpacking the relationship between parenting and poverty: Theory, evidence and policy. *Social Policy & Society*, 1(1), 1-18.
- Masten, A. S. (2001). Ordinary magic: Resilience processes in development. *American Psychologist*, 56(3), 227-238.
- Masten, A. S. (2018). Resilience theory and research on children and families: Past, present, and promise. *Journal of Family Theory & Review*, 10(1), 2-31.
- McGroder, S. M. (2000). Parenting among low-income, African American single mothers with preschool-age children: patterns, predictors, and developmental correlates. *Child Development*, 71(3), 752-71.
- Mercy, J. A., & Steelman, L. C. (1982). Familial influence on the intellectual attainment of children. *American Sociological Review*, 532-542.
- Najman, J. M., Hayatbakhsh, M. R., Heron, M. A., Bor, W., O'callaghan, M. J., & Williams, G. M. (2009). The impact of episodic and chronic poverty on child cognitive development. *The Journal of Pediatrics*, 154(2), 284-289.
- National Institute of Child Health and Human Development Early Child Care Research Network. (2005). Duration and developmental timing of poverty and children's cognitive and social development from birth through third grade. *Child Development*, 76(4), 795-810.
- Okpala, C. O., Smith, F., Jones, E., & Ellis, R. (2000). A Clear Link Between School and Teacher Characteristics, Student Demographics, and Student Achievement. *Education*, 120(3), 487-494.
- Πεντέρη, Ε. & Πετρογιάννης, Κ. (2017). Η γονική εμπλοκή υπό το πρίσμα της θεώρησης του "εκπαιδευτικού θύλακα" του παιδιού. *Διάλογοι! Θεωρία και Πράξη στις Επιστήμες της Αγωγής και Εκπαίδευσης*, 3, 97-122.
- Πετρογιάννης, Ι. (2015). Οικονομική ένδεια. Στο Φ. Μόττη-Στεφανίδη (Επιμ.), *Παιδιά και έφηβοι σε έναν κόσμο που αλλάζει: Προκλήσεις, προσαρμογή και ανάπτυξη* (σελ. 33-75). Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».
- Pungello, E. P., Kupersmidt, J. B., Burchinal, M. R., & Patterson, C. J. (1996). Environmental risk factors and children's achievement from middle childhood to early adolescence. *Developmental Psychology*, 32(4), 755-767.
- Rodríguez, S., Piñeiro, I., Gómez-Taibo, M. L., Regueiro, B., Estévez, I., & Valle, A. (2017). An explanatory model of maths achievement: Perceived parental involvement and academic motivation. *Psicothema*, 29(2), 184-190. doi: 10.7334/psicothema2017.32
- Schoon, I., & Parsons, S. (2002). Competence in the face of adversity: the influence of early family environment and long – term consequences. *Children & Society*, 16, 260-272.
- Smith, J. R., Brooks-Gunn, J., & Klebanov, P. K. (1997). Consequences of living in poverty for young children's cognitive and verbal ability and early school achievement. In G.J Duncan & J. Brooks-Gunn, (Eds). *Consequences of growing up poor*, (pp. 132-189). New York: Russell

Sage Foundation.

Wong, S. W., & Hughes, J. N. (2006). Ethnicity and language contributions to dimensions of parent involvement. *School Psychology Review*, 35(4), 645-662.

Yoshikawa, H., Aber, J. L., & Beardslee, W. R. (2012). The effects of poverty on the mental, emotional, and behavioral health of children and youth: implications for prevention. *American Psychologist*, 67(4), 272.

5. ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ημέρα Διδασκαλίας Μαθήματος		Ώρα Διδασκαλίας Μαθήματος
1η προτίμηση:	Τετάρτη	14:30-17:30
εναλλακτικά:	Πέμπτη	14:30-17:30
Προδιαγραφές Αίθουσας:	Χωρητικότητα 15 ατόμων	
Συγγράμματα	Στοιχεία Συγγράμματος	Κωδικός Ευδόξου
1		
2		